

JOAN F. MIRA

“Amb un aire de princesa esvaïda/ i un parlar tímid i somort,/ un dia em digué, lenta,/ amb una naturalitat estilitzada:/ ‘Com que el meu marit/ és prou vell i distret,/ jo munto aquest burret./ Un dels ideals de les persones/ més estimats, menys sanguinaris,/ és estar amb les cames obertes/ la major quantitat de temps possible.’/”

El mico, la princesa i el burret

Com que vostès llegiran aquest paper pocs dies després de les eleccions al Parlament de Catalunya i jo –sense pronòstic cert– no em veig capaç de fer-hi qualsevol comentari decent; com que algú les ha de guanyar i algú les ha de perdre, amb les reaccions emocionals corresponents per part dels interessats; com que el senyor (senyor, per *modo di dire*) Eduardo Zaplana agita ja fa mesos una cua de mico inexistente (inexistent la cua, no el mico); com que al mateix temps l’actualitat (per a mi, sovint, com a mesura higiènica, l’actualitat comença quinze dies després de ser del tot actual) imposa parlar de la monarquia i del seu feliç futur en forma de casori amb xica llesta i guapa, i com que també d’aquest tema estrella em vaig incapaç de fer comentaris més sòlids que els que vaig sentir diumenge passat, de matí, en un cafè d’un poble de la comarca de l’Alcalatén (no era Xodos), on set o vuit senyores dissertaven sàviament al voltant d’una taula sobre tots els detalls de la ideologia, el protocol i la moral corresponents al cas; com que tot això és així, i que rellegint aquests dies el volum *Notes per a Sílvia* he redescobert l’enginy de Josep Pla per a la narració curta en prosa històrica i fins i tot en aparença de vers, els reproduiré a continuació dos petits contes del senyor de la boina i el cigarret mig desfet. El primer és del primer any de la República, el 1931, i parla del bon aspecte que tenia aquells dies l’encara no president Francesc Macià, arribat a Madrid amb l’Estatut de Catalunya sota el braç. “El senyor Macià tindrà l’aspecte brillant que té mentre mani”, escriu Josep Pla. “El dia que deixi de manar li passarà potser el mateix que a aquell mico que portaren d’Amèrica... Aquesta història es pot aplicar a tots els polítics que senten el xoc de la derrota de cara, frontal.” I la història és la següent: “Un senyor de Lleida venia d’Amèrica i portava un mico, naturalment, dins una gàbia. Un mariner del vaixell, un dia que estava embriac, féu una brutalitat: el mico treia la cua per entre les fustes de la caixa i la hi tallà. Amb sorpresa de tothom, no passà res: al cap de dos o tres dies la lesió de la cua s’havia gairebé cicatritzat. El mico, dins la caixa, feia la vida normal. Però el senyor de Lleida arribà a Barcelona, i vingué l’hora de treure el mico de la gàbia. I llavors començà el desfici i el neguit de l’animal: començà a buscar-se la cua, busca a la dreta, busca a l’esquerra i al davant i al darrere. I, la cua, no se la trobava... I el mico començà a cridar i a desficiar-se i a fer tota mena de coses estranyes. Perdé la gana i a la fi morí de la tristesa de no tenir cua, completament aclaparat. De vegades, als polítics, quan perden la partida els passa això.”

L’altra història, escrita en versos que no són versos, sinó ratlles en forma de versos, és la de la princesa i el burret: “El pintor Josep Maria Sert/ es casà, ja tard en la vida/ amb una princesa autèntica/ d’un país molt llunyà/ i, així, doblement autèntica./ Era una noia rossa,/ d’un ros que tendia a la cendra,/ molt esvelta, d’una distinció perfecta./ A París, a l’hivern,/ amb un abric de pells/ devia fer un gran efecte./ A Castella divagava/ muntada en un burret africà/ jovenet, però vellíssim./ Amb un aire de princesa esvaïda/ i un parlar tímid i somort,/ un dia em digué, lenta,/ amb una naturalitat estilitzada:/ ‘Com que el meu marit/ és prou vell i distret,/ jo munto aquest burret./ Un dels ideals de les persones/ més estimats, menys sanguinaris,/ és estar amb les cames obertes/ la major quantitat de temps possible.’/ Després el burret arrencà al trot/ indiferent dins el propi xiroisme.” I així vostès, quan passaran uns mesos i contemplaran llargament per la televisió l’impagable espectacle del casament reial, podran, si em fa cas i tenen memòria, recordar el romanç memorable que els he transcrit en versos que el mateix Pla qualificà de dolents i sense cap ni peus. Com ara mateix, si no tenen altra distracció més profitosa, poden cavil·lar un parell de minuts sobre els efectes de perdre la cua, sabent ja qui l’ha perduda. Són reflexions sense cap importància, que no fan mal a ningú.